

37 органами влади. Наступний етап після ухвалення законопроекту в другому читанні – розробка НАЗК детальної державної програми на виконання Антикорупційної стратегії. Ця програма затверджується рішенням Уряду. Її будуть зобов'язані виконувати державні органи як на центральному, так і на місцевому рівнях, що забезпечить системну антикорупційну діяльність [4].

Список використаних джерел

1. Проект Плану відновлення України «Антикорупційна політика». URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/recoveryrada/ua/anti-corruption-policy.pdf>.

2. 5 основних принципів антикорупційної політики на 2021–2025 р. URL: <https://lexinform.com.ua/zakonodavstvo/5-osnovnyh-prynsyviv-antikoruptsiynoi-polityky-na-2021-2025-roky/>.

3. Антикорупційна стратегія. URL: <https://nazk.gov.ua/uk/antikoruptsiyna-strategiya/>.

4. Антикорупційна стратегія: «великі кочегари» зарубіжних країн. URL: https://lb.ua/blog/olena_moshenets/520660_antikoruptsiyna_strategiya_veliki.html.

Павленко Ольга Сергіївна,

здобувач ступеня вищої освіти
бакалавра навчально-наукового
інституту № 1 Національної академії
внутрішніх справ

Науковий керівник:

доцент кафедри економічної безпеки
та фінансових розслідувань
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат економічних наук

Овчаренко Леся Валеріанівна

ЧИННИКИ ВИНИКНЕННЯ КОРУПЦІЙНИХ ЯВИЩ

Корупція не є новим явищем у нинішньому суспільстві. Вона бере свій початок ще з того моменту, як у світі почали з'являтися перші держави та міста. Саме тоді почався поділ населення на керівників та людей які мають їм підпорядковуватись, тобто керованих. Ще з того часу людство почало боротись з корупцією, адже вона гальмує життя країни, змушує владу рухатись у напрямку який вигідний лише деяким сторонам, а не усій державі.

Як зазначає українське законодавство, корупція – використання особою наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття такої вигоди чи прийняття обіцянки/пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб [1].

У сучасному світі ця проблема сягає світового масштабу. Найтісніше корупція пов'язана з політичною та правничою системою. Там зосереджений основний поділ людей на керованих та керівників, а також зловживання використанням адміністративних ресурсів. У даному контексті це поняття можна ототожнювати з корупцією, але віднести ближче до політичної сфери, адже воно також означає вживання владних повноважень з метою приватних або ж партійних інтересів.

У будь-якій країні корупція є закономірною реакцією громадян на існуючий державний устрій, на неспроможність держави створити, а також забезпечити нормальне функціонування суспільства. Така ситуація в Україні значною мірою стала допустимою внаслідок браку політичної стратегії формування нової системи державного управління, позитивних трансформацій у галузі діяльності управлінського апарату, наявності багатьох залишків старої командно-адміністративної системи у подібні надто великого державного управлінського апарату з необґрунтовано широкими повноваженнями, зокрема розпорядчо-дозвільного змісту, ускладненим, забюрократизованою та неконтрольованою системою задоволення нагальних потреб населення, відсутності чіткого порядку надання управлінських послуг [2, с. 74].

В Україні можна виокремити такі чинники виникнення явища корупції, а саме: соціальні, політичні, економічні, а також обов'язково організаційно-управлінські. Без останніх не може обійтись жоден з вищевказаних чинників.

Соціальний чинник вказано найпершим, адже він бере свій початок з самого народження майбутнього повноправного учасника суспільного життя. Це неосвіченість населення та правовий нігілізм.

Індивід зростає в середовищі де корупція є звичним явищем. Через це він повною мірою не усвідомлює всю глибину проблеми корумпованості, не уявляє свого життя без «дякування» після пришвидшення вирішення проблем побутового рівня, як наприклад обстеження у лікаря поза чергою і т.д.

Політичний чинник можна охарактеризувати такими прикладами, як:

- стимулювання голосування політика за вигідний для приватної особи законопроект, шляхом надання йому за це грошової винагороди;

- створення нової державної системи, та в свою чергу руйнування старої. Реорганізація центральних органів влади – відомства, міністерства, державні агентства. Чиновники вдаються до хабарів, аби втриматись на власних посадах під час змін сталою для них порядку.

До економічного чинника насамперед входить тінізація економіки, тобто діяльність, що здійснюється поза державним обліком та провокує зменшення надходження податків до державного бюджету. Підприємці вдаються до корупції, аби не оподатковувати власний прибуток.

Варто ще виокремити перерозподіл державної власності, коли придбання приватними особами державних підприємств відбувається за заниженими цінами. Тут корупція виникає у зв'язку з дачею хабаря особі, яка буде проводити оцінювання майна.

Корупцію формує значна кількість дозвільних процедур, заборон, відсутність механізму і правових підстав захисту інтересів громадян, залучених до діяльності органів державної влади. До організаційних чинників корупції варто віднести незбалансованість прав, а також відповідальність державних службовців. Відсутність стабільності службового становища та невелике грошове утримання створює організаційно-управлінський чинник.

Без даного фактору дійсно не може обійтись жоден з вищезазначених пунктів. Соціальний чинник з'являється, бо чиновник чекає від людей грошової винагороди через мале утримання. Політичний чинник також не може існувати без організаційно-управлінського, адже коли звичайна людина займає місце у політиці, то теж буде чекати або брати приклад з колег, та посідати ланку в корупційній діяльності.

32 бали зі 100 можливих отримала Україна в Індексі сприйняття корупції (Corruption Perceptions Index – CPI) за 2021 рік. Вітчизняний показник знизився на один бал, і тепер Україна посідає 122 місце зі 180 країн у CPI [3]. Це непоганий

результат зважаючи на нелегке становище країни, а допустима похибка на шляху до кращого майбутнього.

З цього можна зробити висновок, що неможливо виокремити якийсь один чинник виникнення корупції. Це комплексне явище для усіх сфер суспільства, які тісно пов'язані одна з одною. Тому звинувачувати лише суспільство, чи лише політику буде неправильно та недоречно.

Список використаних джерел

1. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 № 1700-УП URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>.

2. Дрьомов С. В. Корупція в Україні: причини поширення та механізми протидії. Зелена книга державної політики: Монографія / С. В. Дрьомов, Ю. Г. Кальниш, Г. О. Усатий та ін. Видавництво: Державне підприємство «Науково-виробничий центр Пріоритети». Київ, 2011. 87с. URL: <http://sd.net.ua/2012/03/08/korupciya-v-ukrayini.html>.

3. Офіційний портал України індексу сприйняття корупції. URL: <https://cpi.ti-ukraine.org/%20-%20/>.

Скалацька Тетяна Ігорівна,

здобувач ступеня вищої освіти магістра
Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник:

уповноважений з антикорупційної
діяльності Національної академії
внутрішніх справ, кандидат юридичних
наук, старший науковий співробітник
Стрільців Олександр Михайлович

ФОРМУВАННЯ В СУСПІЛЬСТВА НЕТЕРПИМОГО СТАВЛЕННЯ ДО КОРУПЦІЇ

Актуальність дослідження зумовлюється тим, що в Україні загальний рівень корупції доволі високий. Подолання корупції істотно ускладнюється тим, що в суспільній свідомості досить часто корупція сприймається лише в тих випадках, коли мова йде про високопосадовців та значні суми коштів. При цьому, вирішення особистих питань в поза правовий спосіб (із наданням неправомірної вигоди, залученням особистих зв'язків, тощо) не сприймається суспільством як щось неприйнятне, хоча такі випадки, за своїм сукупним обсягом, можуть навіть перевищувати втрати держави від корупції на високому рівні.